

Kontrolní závěr z kontrolní akce

23/01

Peněžní prostředky státu určené na odstraňování starých ekologických zátěží vzniklých před privatizací

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2023 pod číslem 23/01. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Pavel Hrnčíř.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda došlo k urychlení odstraňování starých ekologických zátěží vzniklých před privatizací a zda peněžní prostředky státu určené na odstraňování těchto zátěží jsou vynakládány hospodárně a v souladu s právními předpisy.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo financí (dále také „MF“),

Ministerstvo životního prostředí (dále také „MŽP“).

Kontrolováno bylo období od roku 2018 do roku 2022, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

Kontrola byla u kontrolovaných osob prováděna v době od ledna do července 2023.

Kolegium NKÚ na svém XVI. jednání, které se konalo dne 13. listopadu 2023,

schválilo usnesením č. 5/XVI/2023

kontrolní závěr v tomto znění:

Odstraňování starých ekologických zátěží

Staré ekologické zátěže vzniklé před privatizací představují závažné škody na životním prostředí způsobené v minulosti zejména průmyslovou výrobou. Nevhodným nakládáním s nebezpečnými látkami docházelo dlouhodobě k jejich pronikání do horninového prostředí, podzemních a povrchových vod, zemin a do stavebních konstrukcí v areálech bývalých státních podniků. Nevyřešené staré ekologické zátěže stále představují rizika pro přírodu a zdraví obyvatel a jejich odstraňování je nákladné.

66,2 mld. Kč

peněžní prostředky státu
uhrazené k 30. dubnu 2023
na odstranění starých
ekologických zátěží

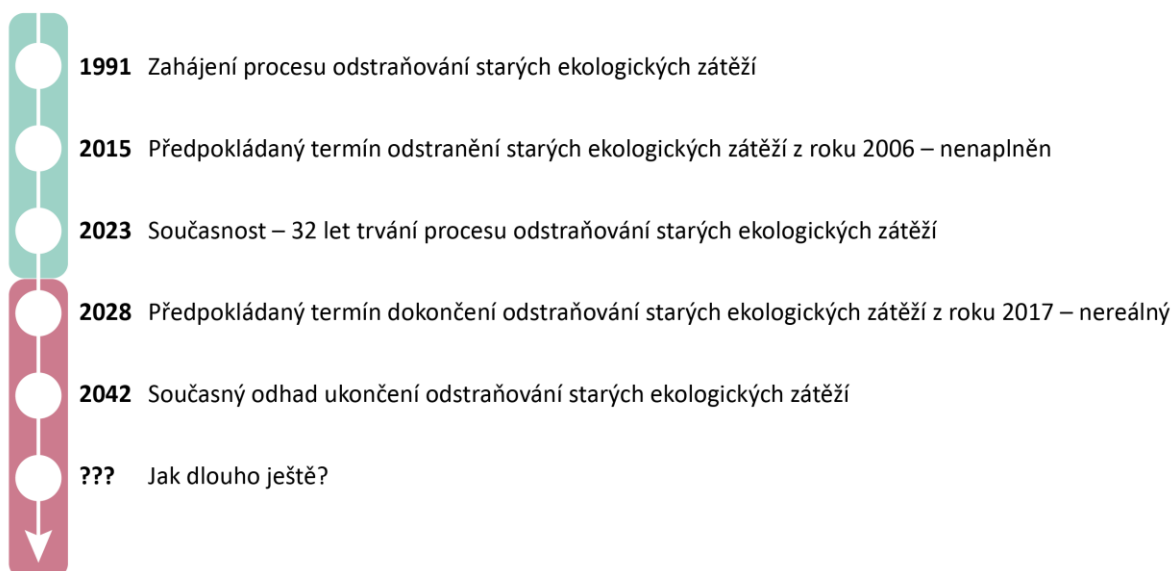
32 let

trvání procesu
odstraňování starých
ekologických zátěží

37 %

ekologických smluv
s neukončenými ekologickými
závazky státu
k 30. dubnu 2023

V letech 2018 až 2022 nedošlo k urychlení odstraňování starých ekologických zátěží vzniklých před privatizací.

I. Shrnutí a vyhodnocení

NKÚ provedl kontrolu peněžních prostředků státu vynakládaných na odstraňování starých ekologických zátěží vzniklých před privatizací. Cílem kontroly bylo prověřit, zda došlo k urychlení odstraňování starých ekologických zátěží vzniklých před privatizací (dále také „SEZ“) a zda peněžní prostředky státu určené na odstraňování těchto zátěží byly vynakládány hospodárně a v souladu s právními předpisy.

Odstraňování starých ekologických zátěží vzniklých před privatizací probíhá již 32 let a stát na ně vynaložil 66,2 mld. Kč. K urychlení odstraňování SEZ nedošlo; v době kontroly stále nebylo ukončeno 37 % ekologických smluv, přitom NKÚ v minulosti opakovaně upozorňoval na skutečnost, že proces odstraňování SEZ je pomalý a málo účinný. Ministerstvo financí nepřijalo ani do doby ukončení kontroly NKÚ účinná opatření k urychlení odstraňování SEZ a podle předpokladu MF bude tento proces probíhat nejméně dalších 20 let. Důsledkem pomalého odstraňování SEZ je růst výdajů státu na jejich odstranění. Odstraňování SEZ prodražuje povinné ochranné sanační čerpání¹, které k samotnému odstranění staré ekologické zátěže nevede. V lokalitách, kde není ukončena sanace, přetrvává riziko šíření kontaminace, a to opětovně i do území, jejichž sanaci stát již uhradil. NKÚ nezjistil porušení právních předpisů.

Výše uvedené celkové vyhodnocení vyplývá z následujícího:

1. Odstraňování starých ekologických zátěží MF neurychlilo

Proces odstranění SEZ byl zahájen v roce 1991. V roce 2006 předpokládalo MF odstranění SEZ do roku 2015. Následně MF ve strategickém dokumentu schváleném vládou v roce 2017² svůj odhad revidovalo na rok 2028 za předpokladu urychlení procesu odstraňování SEZ. MF přijalo opatření, která však k zamýšlenému urychlení nevedla. Po 32 letech odstraňování SEZ zůstává stále 37 % ekologických smluv neukončených³. Z 504 lokalit evidovaných pod neukončenými ekologickými smlouvami nezahájilo MF sanaci u 25 % z nich. V případě, že MF nepřijme účinná opatření k urychlení odstraňování SEZ, potrvá jejich odstraňování nejméně dalších 20 let⁴, tj. nejméně do roku 2042.

2. Dlouhý proces odstraňování SEZ má dopad na růst výdajů státu

Pomalé tempo odstraňování SEZ prodlužuje dobu potřebnou k odstranění zbylých ekologických zátěží. V dosud nesanovaných lokalitách existuje riziko šíření kontaminace s důsledkem rozsáhlejšího a finančně nákladnějšího zásahu. V kontrolovaném období hradilo MF v devíti lokalitách ochranné sanační čerpání, které trvalo více než 10 let, v jednom případě dokonce 25 let. Na dalších 10 lokalitách bylo ochranné sanační čerpání zahájeno. Jedná se

¹ Ochranné sanační čerpání je nápravné opatření uložené Českou inspekcí životního prostředí za účelem zabránění šíření kontaminace podzemními vodami mimo kontaminované území do doby odstranění zdroje kontaminace. Má povahu dočasného řešení.

² Usnesení vlády České republiky ze dne 4. září 2017 č. 610, *ke Koncepti stabilizace finančního stavu zvláštních účtů privatizace*.

³ Ekologické smlouvy, u nichž k datu 30. dubna 2023 nedošlo k ukončení ekologických závazků státu, tj. ekologická smlouva byla účinná.

⁴ NKÚ vychází z písemného sdělení MF, ve kterém odhadlo dobu potřebnou k dokončení procesu zadávání veřejných zakázek a časovou náročnost sanací.

přítom o provizorní opatření, které odstranění SEZ neřeší. Od ledna 2018 do dubna 2023 MF vynaložilo na ochranné sanační čerpání celkem 130,7 mil. Kč.

3. NKÚ upozorňuje na riziko nedokončení sanací z důvodu vyčerpání státem poskytnuté garance s důsledkem nehospodárnosti dosud vynaložených peněžních prostředků státu

Podle stavu k dubnu 2023 nepostačovala u 15 ekologických smluv v 16 lokalitách výše garance na pokrytí výdajů potřebných na odstranění SEZ. V 15 případech byly z důvodu nedostatečné garance sanační práce zastaveny, jen v jednom případě hradil pokračování sanace lokality sám nabyvatel. Za odstranění SEZ sice odpovídá nabyvatel privatizovaného majetku, ale podle platné legislativy u ekologických smluv ukončených z důvodu nedostatečné garance nemůže stát dokončení sanace po nabyvateli vymáhat. V případě zastavených sanací hrozí riziko opětovné kontaminace již sanovaných území a tím i nehospodárnost peněžních prostředků již státem vynaložených na sanaci.

4. MF využilo disponibilní peněžní prostředky zvláštních účtů privatizace pouze ze 35 %, v budoucnu hrozí riziko jejich nedostatku

Disponibilní prostředky zvláštních účtů privatizace byly v kontrolovaném období pro odstraňování SEZ i pro zamýšlené urychlení procesu dostatečné. MF vynakládalo v průměru pouze 35 % zamýšlených výdajů, které měly k urychlení vést. NKÚ ale poukazuje na riziko nedostatku disponibilních prostředků zvláštních účtů privatizace⁵ v budoucnu z důvodu nestabilních a kolísavých zdrojů příjmů a každoročního převádění peněžních prostředků z těchto účtů do státního rozpočtu.

5. Garance státu vyplývající z ekologických smluv nevyjadřují reálnou výši peněžních prostředků potřebných na odstranění zbylých SEZ, MF nedisponuje jejím aktuálním odhadem

Na odstranění SEZ bylo vynaloženo od roku 1991 celkem 66,2 mld. Kč. Výše garancí státu, o kterých MF pravidelně informuje vládu, nevyjadřuje reálnou potřebu peněžních prostředků na odstranění SEZ. Počátkem roku 2023 MF odhadovalo, že na odstranění zbylých SEZ bude potřeba vynaložit dalších 25 až 30 mld. Kč, ale do odhadu nezahrnulo DPH. MF vycházelo z více než 10 let starých odhadů, přičemž ceny stavebních prací se ke konci roku 2022 navýšily oproti roku 2015 o 40,7 %⁶, v polovině roku 2023 pak byly vyšší o 43,7 %⁷.

⁵ Zvláštní účty vedené Ministerstvem financí dle ustanovení § 4 zákona č. 178/2005 Sb., o zrušení Fondu národního majetku České republiky a o působnosti Ministerstva financí při privatizaci majetku České republiky (zákon o zrušení Fondu národního majetku).

⁶ Indexy cen stavebních prací a děl za 4. čtvrtletí 2022 dostupné na: <https://www.czso.cz/csu/czso/indexy-cen-stavebnich-praci-indexy-cen-stavebnich-del-a-indexy-nakladu-stavebni-vyroby-ctvrtletni-casove-rady-4-ctvrtleti-2022>, viz stručný komentář a tabulka č. 3.

⁷ Indexy cen stavebních prací a děl za 2. čtvrtletí 2023 dostupné na: <https://www.czso.cz/csu/czso/indexy-cen-stavebnich-praci-indexy-cen-stavebnich-del-a-indexy-nakladu-stavebni-vyroby-ctvrtletni-casove-rady-2-ctvrtleti-2023>, viz stručný komentář a tabulka č. 3.

II. Informace o kontrolované oblasti

Starými ekologickými zátěžemi vzniklými před privatizací se rozumí škody na životním prostředí způsobené činnostmi bývalých státních podniků v období před jejich privatizací. Při privatizaci přešly na nabyvatele privatizovaného majetku a případně později na jejich právní nástupce (dále jen „nabyvatelé“) spolu s vlastnickým právem rovněž ekologické závazky spojené s odstraněním SEZ. Stát nabyvatelům takto zatíženého majetku s ohledem na nejasný rozsah SEZ neposkytl žádné slevy z kupní ceny nebo jiné formy zvýhodnění, ale převzal odpovědnost za odstranění ekologických zátěží na privatizovaném majetku. Příslušnými usneseními vlády byla každému z nabyvatelů schválena tzv. **garance**, tj. státem garantovaná maximální částka, do jejíž výše se stát zavázal hradit účelně vynaložené náklady na splnění ekologických závazků vzniklých před privatizací. Garanci stanovovala vláda maximálně do výše kupní ceny privatizovaného majetku, případně do výše základního jmění společnosti. S nabyvateli privatizovaného majetku následně uzavíral Fond národního majetku České republiky (po jeho zrušení pak MF) smlouvy o vypořádání ekologických závazků vzniklých před privatizací, tzv. **ekologické smlouvy**.

Výdaje na odstraňování SEZ hradí MF z peněžních prostředků zvláštních účtů, na kterých jsou soustředěny peněžní prostředky z výnosu prodeje privatizovaného majetku⁸ a ze zisku z účastí státu v obchodních společnostech (dále jen „**zvláštní účty privatizace**“). Peněžní prostředky zvláštních účtů privatizace jsou mimorozpočtovými prostředky, které jsou podřízeny souhrnnému účtu státní pokladny a nakládání s nimi se řídí zákonem č. 178/2005 Sb.⁹. V souvislosti s odstraňováním SEZ hradí MF ze zvláštních účtů privatizace zejména náklady na realizaci nápravných opatření, na průzkumy, na zpracování analýz rizik a jejich aktualizací, na zpracování studií proveditelnosti a projektových dokumentací a náklady na supervizní činnost.

Za odstranění SEZ a splnění limitů v oblasti životního prostředí odpovídá nabyvatel. Tomu je rozhodnutím příslušného orgánu státní správy uložena povinnost odstranit závadný stav a je stanoven rozsah nápravných opatření, cílové limity znečištění a lhůty k plnění nápravných opatření. Správní rozhodnutí k nápravě ekologických závazků zpravidla vydává Česká inspekce životního prostředí (dále také „ČIŽP“)¹⁰, s výjimkou např. SEZ laguny Ostramo, kdy stanoví nápravná opatření MŽP. Rozhodnutí příslušného správního orgánu je podmínkou pro úhradu nákladů na odstranění SEZ. **Nápravným opatřením** se rozumí jakékoliv opatření vedoucí k eliminaci či snížení rizik plynoucích z kontaminace pro zdraví obyvatel a/nebo pro životní prostředí. Mezi nápravná opatření patří např. sanace a ochranné sanační čerpání. Nápravná opatření jsou realizována na základě zpracovaného realizačního projektu.

Ministerstvo financí převzalo k 1. lednu 2006 majetek a závazky zrušeného Fondu národního majetku včetně agendy odstraňování SEZ. Ministerstvo financí je zadavatelem veřejných zakázek na realizaci opatření k odstranění SEZ, uzavírá příslušné smlouvy s vybranými dodavateli, ve spolupráci s MŽP stanovuje prioritní akce určené k zadávání veřejných zakázek na následující rok a aktualizuje jejich střednědobý výhled. MF zajišťuje průběžnou kontrolu sanačních prací zejména prostřednictvím supervize. Je správcem zvláštních účtů privatizace.

⁸ Jedná se o výnosy z tzv. velké privatizace, tj. privatizace majetku státu v režimu zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby.

⁹ Zákon č. 178/2005 Sb., o zrušení Fondu národního majetku České republiky a o působnosti Ministerstva financí při privatizaci majetku České republiky (zákon o zrušení Fondu národního majetku).

¹⁰ Česká inspekce životního prostředí je orgánem státní správy, který je podřízen MŽP, je organizační složkou státu. Působnost inspekce v jednotlivých složkách životního prostředí stanoví příslušné zákony.

Ministerstvo životního prostředí jakožto orgán vrchního státního dozoru ve věcech životního prostředí je v procesu odstraňování SEZ odborným garantem vydávajícím závazná stanoviska k jednotlivým procesním krokům. Priority odstraňování SEZ má posuzovat z hlediska environmentální naléhavosti. MŽP zabezpečuje a řídí jednotný informační systém o životním prostředí, v jehož rámci jsou mj. evidovány i SEZ. Zástupci MŽP se účastní zadávacích řízení, oponentních řízení a provádí kontrolu průběhu procesu odstraňování SEZ.

Proces odstraňování SEZ není upraven žádným právním předpisem. Zásady a postupy tohoto procesu byly v kontrolovaném období vymezeny vládou schválenými *zásadami vypořádání ekologických závazků vzniklých před privatizací*¹¹ (dále jen „Zásady“) a *směrnici MF a MŽP pro přípravu a realizaci zakázek řešících ekologické závazky vzniklé při privatizaci č. 4/2017*. Proces odstraňování SEZ na lokalitě probíhá v několika fázích. Zahájení sanačních prací předchází zpracování analýzy rizik (resp. její aktualizace), ve které jsou na základě průzkumu vyhodnocena zdravotní a ekologická rizika a navrženy cílové parametry nápravných opatření. Analýza rizik dotčené lokality je podkladem pro vydání správního rozhodnutí. V případě starých ekologických zátěží velkého rozsahu nebo v případě problematických způsobů sanace, bývá za účelem výběru optimální varianty zpracována studie proveditelnosti. Následuje předsanační doprůzkum a zpracování projektové dokumentace sanace. Cílem sanace je dosáhnout cílových limitů kontaminantů a věcných cílů stanovených ve vydaném správním rozhodnutí. Kontrola dosažení závazných limitů ukazatelů kontaminantů a jejich udržitelnosti po stanovenou dobu od ukončení sanačního zásahu je předmětem postsanačního monitoringu.

Proces odstraňování SEZ probíhá od roku 1991. K uzavírání ekologických smluv docházelo postupně až do roku 2011. K 30. dubnu 2023 evidovalo MF celkem 327 smluv s celkovými ekologickými závazky státu ve formě garancí ve výši 175,7 mld. Kč.

Od roku 1991 do konce dubna 2023 bylo na odstraňování starých ekologických zátěží vzniklých před privatizací vynaloženo z výnosu prodeje privatizovaného majetku a ze zisku z účastí státu v obchodních společnostech celkem 66,2 mld. Kč, z toho v kontrolovaném období od ledna 2018 do dubna 2023 celkem 4,6 mld. Kč.

III. Rozsah kontroly

Cílem kontroly bylo prověřit, zda došlo k urychlení odstraňování starých ekologických zátěží vzniklých před privatizací a zda peněžní prostředky státu určené na odstraňování těchto zátěží byly vynakládány hospodárně a v souladu s právními předpisy.

U MF byla kontrole podrobena účinnost opatření přijatých k urychlení odstranění SEZ, zajištění peněžních prostředků na jejich odstraňování, postup při stanovování priorit pro zadávání veřejných zakázek, postup při řešení navyšování garancí, zajištění kontroly odstraňování starých ekologických zátěží vzniklých před privatizací. Kontrole byl dále podroben soulad postupu MF dle Zásad a hospodárnost výdajů vynakládaných na odstraňování SEZ, a to jak na úrovni systému, tak u vzorku dvou lokalit vybraných ke kontrole – laguny Ostramo a Koksovna Jan Šverma. **U MŽP** bylo kontrole podrobeno vedení evidence SEZ, zajištění inventarizace

¹¹ Usnesení vlády České republiky ze dne 10. ledna 2001 č. 51 + P, o *Zásadách vypořádání ekologických závazků vzniklých před privatizací*, a usnesení vlády České republiky ze dne 30. července 2019 č. 556, *k návrhu na změnu některých usnesení vlády*.

kontaminovaných míst, postup MŽP při stanovování priorit pro zadávání veřejných zakázek na jejich odstraňování, kontrolní činnost MŽP u téhož vzorku dvou lokalit SEZ. NKÚ v rámci kontrolní akce č. 23/01 prověřil účinnost přijatých opatření ke zjištění z **kontrolní akce č. 17/04**¹².

Za **hospodárné** považuje NKÚ použití peněžních prostředků zvláštních účtů privatizace k zajištění odstranění SEZ s co nejnižším vynaložením peněžních prostředků a směřující k dosažení stanovených limitů kontaminantů.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2018 až 2022, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující do doby ukončení kontroly.

Kontrolovaný objem na úrovni systému činil 4 577 mil. Kč, přičemž byl stanoven jako úhrn výdajů vynaložených ze zvláštních účtů privatizace na odstraňování starých ekologických zátěží vzniklých před privatizací v období od ledna 2018 do dubna 2023. Kontrolovaný objem kontrolovaného vzorku dvou lokalit SEZ činil 990 mil. Kč a byl stanoven jako úhrn výdajů vynaložených v období od ledna 2018 do dubna 2023 ze zvláštních účtů privatizace na realizaci nápravných opatření v obou lokalitách vč. výdajů na supervizi prováděných prací, výdajů na ochranné sanační čerpání v lokalitě Koksovna Jan Šverma a výdajů vynaložených na předprojektovou přípravu sanace nesatureované zóny v lokalitě laguny Ostramo.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

IV. Podrobné skutečnosti zjištěné kontrolou

1. Odstraňování starých ekologických zátěží MF neurychlilo

Proces odstraňování starých ekologických zátěží vzniklých před privatizací probíhá od roku 1991, tj. 32 let. Na jejich odstranění stát ke dni 30. dubna 2023 již vynaložil 66,2 mld. Kč. V roce 2006 předpokládalo MF odstranění veškerých SEZ do roku 2015¹³. Následně v roce 2017 MF ve strategickém dokumentu *Koncepce stabilizace finančního stavu zvláštních účtů privatizace*¹⁴ svůj odhad revidovalo a dobu potřebnou k dokončení odstranění SEZ odhadlo na 10 let od roku 2018, a to za předpokladu urychlení procesu v závislosti na předpokládané výši proinvestovaných peněžních prostředků v následujících letech. K naplnění záměru urychlení procesu a odstranění SEZ do roku 2028 MF navrhlo od roku 2018 navýšit výdaje na jejich odstraňování na 2,5 mld. Kč ročně, po ukončení programu *Revitalizace*¹⁵ pak navýšit výdaje na

¹² Kontrolní závěr z kontrolní akce č. 17/04 – *Odstraňování starých ekologických zátěží vzniklých před privatizací*.

¹³ Materiál čj. 863/06 ze dne 7. června 2006 předložený MF v návaznosti na usnesení vlády České republiky ze dne 22. února 2006 č. 182, kterým vláda vzala na vědomí kontrolní závěr Nejvyššího kontrolního úřadu z kontrolní akce č. 05/11 a uložila ministru financí zpracovat a předložit vládě podložený odhad, o kolik bude v rámci sanace SEZ čerpáno méně finančních prostředků, než jsou smluvní garance související s privatizací a dále předpokládaný harmonogram vynakládání těchto finančních prostředků.

¹⁴ Dokument byl schválen usnesením vlády České republiky ze dne 4. září 2017 č. 610, *ke Koncepci stabilizace finančního stavu zvláštních účtů privatizace*.

¹⁵ V rámci programu *Revitalizace* je řešena náprava ekologických škod způsobených těžbou nerostů a revitalizace dotčených území na základě příslušných usnesení vlády. Zdrojem financování jsou rovněž peněžní prostředky zvláštních účtů privatizace. Agendu tohoto programu zajišťuje MF.

4,5 mld. Kč ročně. Počátkem května 2023 MF odhadovalo, že k dokončení odstraňování SEZ bude potřeba zadat dalších 176 veřejných zakázek v otevřeném řízení a 733 veřejných zakázek malého rozsahu. Dobu potřebnou k dokončení procesu zadávání veřejných zakázek odhadlo MF na 14 až 18 let. Rovněž samotná realizace sanačních prací je časově náročná a pohybuje se v řádu několika let. Záměr urychlit odstraňování SEZ se MF v letech 2018 až 2022 nepodařilo naplnit a k odstranění zbývajících SEZ do roku 2028 nedojde. V případě, že MF nepřijme účinná opatření k urychlení procesu odstraňování SEZ, potrvá odstraňování nejméně dalších 20 let, tj. nejméně do roku 2042.

Na pomalé tempo odstraňování SEZ v důsledku dočasného pozastavení či omezení zadávání veřejných zakázek upozorňoval NKÚ v minulosti opakovaně¹⁶, naposledy v roce 2017, kdy NKÚ konstatoval, že proces likvidace SEZ byl pomalý a neúčinný. K tomuto zjištění uložila vláda realizovat opatření k odstranění nedostatků uvedených v kontrolním závěru z kontrolní akce č. 17/04¹⁷, a to zajistit plynulé zadávání veřejných zakázek. MF v kontrolovaném období plynulost tohoto procesu zajistilo. Zahajovalo každoročně v průměru 16 zadávacích řízení, což představovalo oproti období 2011 až 2016 nárůst počtu zadávacích řízení o 60 %. V letech 2018 až 2022 MF zadávalo veřejné zakázky v hodnotě 0,4 až 1,3 mld. Kč bez DPH ročně, což však nebylo dostačující k tomu, aby to vedlo k zamýšlenému urychlení procesu odstraňování SEZ. K urychlení nevedlo ani opatření přijatá k zajištění dostatku peněžních prostředků na zvláštních účtech privatizace. Personální kapacitu příslušné agendy MF neposílilo, přestože nedostatečnou personální kapacitu považovalo v předchozím kontrolovaném období za limitující faktor urychlení procesu. MF neučinilo ani kroky, které by vedly ke snížení časové a administrativní náročnosti procesu.

Přijatá opatření nevedla k zamýšlenému urychlení procesu odstraňování SEZ, předpokládaného termínu odstranění zbývajících SEZ do roku 2028 nebude dosaženo. NKÚ tak hodnotí opatření přijatá Ministerstvem financí k urychlení procesu jako neúčinná.

Počet uzavřených ekologických smluv činil k 30. dubnu 2023 celkem 327 s celkovými ekologickými závazky státu ve formě garancí ve výši 175,7 mld. Kč.

Tabulka č. 1: Stav smluvních závazků ke dni 30. dubna 2023

Ekologické smlouvy	Počet	Podíl na celkovém počtu smluv	Garance (v mld. Kč)	Čerpáno (v mld. Kč)
Uzavřené smlouvy celkem	327	---	175,7	66,2
- z toho: ukončené smlouvy	207	63 %	41,2	24,2
- z toho: neukončené smlouvy	120	37 %	134,5	42,0

Zdroj: data MF.

Po 32 letech likvidace zůstávalo ze 327 uzavřených ekologických smluv 120 neukončeno (tj. 37 %). V nich bylo stále vázáno 92,5 mld. Kč, což představovalo nečerpanou část garance těchto smluv ke dni 30. dubna 2023. V některých případech MF pod ekologickou smlouvou

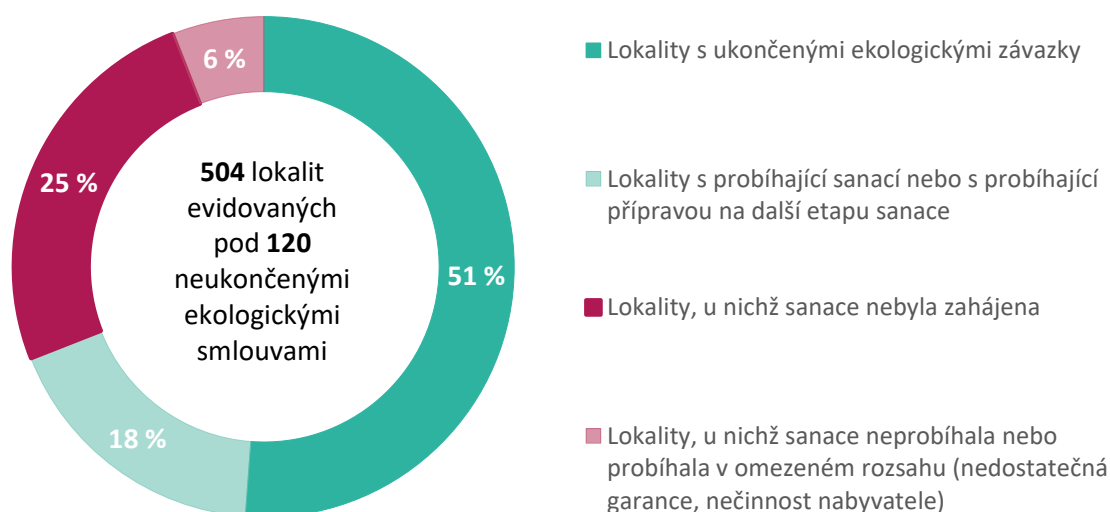
¹⁶ Kontrolní závěr z kontrolní akce č. 05/11 – *Finanční prostředky poskytované z Fondu národního majetku České republiky k odstranění starých ekologických zátěží*; kontrolní závěr z kontrolní akce č. 09/18 – *Peněžní prostředky určené na odstraňování starých ekologických zátěží*; kontrolní závěr z kontrolní akce č. 17/04 – *Odstraňování starých ekologických zátěží vzniklých před privatizací*.

¹⁷ Stanovisko Ministerstva financí a Ministerstva životního prostředí ke kontrolnímu závěru Nejvyššího kontrolního úřadu z kontrolní akce č. 17/04 – *Odstraňování starých ekologických zátěží vzniklých před privatizací*, které vzala vláda na vědomí usnesením ze dne 19. června 2018 č. 384 a uložila ministryni financí a ministru životního prostředí realizovat opatření obsažená v tomto stanovisku.

evidovalo více než jednu lokalitu. **Celkem tak MF k 30. dubnu 2023 evidovalo pod neukončenými ekologickými smlouvami 504 lokalit, v tom:**

- u 258 lokalit byly ekologické závazky ukončeny, tj. na příslušné lokalitě byla naplněna nápravná opatření uložená příslušným správním rozhodnutím, případně na lokalitě nebyla prokázána potřeba sanace;
- na 90 lokalitách probíhala sanace nebo příprava další etapy sanace;
- na 30 lokalitách sanace neprobíhala nebo byla realizována jen v omezeném rozsahu z důvodu nedostatečné garance nebo nečinnosti nabyvatele;
- na 126 lokalitách (tj. na 25 % z celkového počtu 504 lokalit) nebyla sanace zahájena, přičemž u některých z nich MF ani po 32 letech nevědělo, zda jejich sanace bude nutná. Z tohoto počtu bude dle vyjádření MF sanace finančně, technicky a časově náročná u 21 lokalit, přičemž projektová příprava byla k 30. dubnu 2023 zahájena pouze u šesti z nich.

Graf č. 1: Stav odstraňování SEZ na lokalitách evidovaných pod neukončenými ekologickými smlouvami uvedený v procentech

Zdroj: data MF, vypracoval NKÚ.

Včasné zahájení předprojektové a projektové přípravy finančně, technicky a časově náročných sanací je nezbytné k tomu, aby nedocházelo k dalšímu prodlužování procesu odstraňování SEZ jako celku. Řešení problematiky starých ekologických zátěží v lokalitách s technicky a finančně náročnou sanací může trvat až 20, případně i více let, což dokládají níže uvedené příklady již zahájených sanací v lokalitách laguny Ostramo a Koksovna Jan Šverma.

Příklad č. 1

SEZ laguny Ostramo byla skládkou nebezpečných odpadů z rafinérské výroby a z regenerace upotřebených mazacích olejů (dále jen „kaly“). Ekologická smlouva č. 0193/97/01 byla uzavřena mezi Fondem národního majetku a státním podnikem DIAMO v roce **1997**. Řešení problematiky kalů (tj. jejich odtěžba z prostor lagun Ostramo a likvidace) bylo zahájeno v srpnu roku 2004 a trvalo 18 let do konce roku 2022. Navazující sanace kontaminovaných zemín,

navážek a horninového prostředí v bezprostřední blízkosti lagun nebyla do doby ukončení kontroly NKÚ zahájena a nacházela se čtvrtým rokem v přípravné fázi. Závazný pevný termín pro ukončení sanace lagun Ostramo nebyl Stanoviskem MŽP z roku 2018¹⁸ stanoven. Dle pracovní verze harmonogramu z dubna 2023 **má dojít k ukončení této fáze sanace až v roce 2032, tj. po 35 letech od uzavření ekologické smlouvy.** Dle stanoviska MŽP z roku 2018 bude dále realizována rekultivace sanovaného území a na základě výsledku vyhodnocení zbytkových rizik pro podzemní vody případně sanace podzemních vod. **Konečný termín ukončení sanace MF neznalo.**

Příklad č. 2

SEZ v lokalitě Koksovna Jan Šverma byla způsobena dlouhodobým provozem koksárenských technologií. Je jednou z lokalit uvedených v ekologické smlouvě č. 0131/96/01 uzavřené mezi Fondem národního majetku a nabyvatelem v roce **1996**. K ukončení provozu koksovny došlo v roce 2010, následně MF zajistilo realizaci činností předprojektové přípravy. Na základě výsledku této fáze stanovila ČIŽP v roce 2013 správním rozhodnutím nápravná opatření a cílové hodnoty kontaminantů. Závazný pevný termín pro ukončení sanace lokality nebyl správním rozhodnutím stanoven. Od zahájení přípravy podkladů zadávacího řízení na výběr dodavatele projektové dokumentace sanačního zásahu v listopadu 2014, přes samotné zpracování projektové dokumentace a její schválení účastníky procesu (MF, MŽP, ČIŽP, supervizor, nabyvatel) až po uzavření smlouvy s vybraným dodavatelem sanačních prací v říjnu 2020 uplynulo šest let. V době kontroly NKÚ probíhala I. etapa sanace (odstranění kontaminovaných stavebních konstrukcí vč. následného doprůzkumu), jejíž časový průběh má činit čtyři roky. Bude následovat II. etapa sanace zahrnující sanaci zemin a podzemních vod s odhadovanou časovou náročností 4,5 roku a rozhodnutí o nutnosti III. etapy. **Konečný termín ukončení sanace MF neznalo.**

2. Dlouhý proces odstraňování SEZ má dopad na růst výdajů státu

Pomalé tempo odstraňování SEZ prodlužuje dobu potřebnou k odstranění zbylých ekologických zátěží. V době kontroly NKÚ stále existovaly lokality, u nichž MF sanaci nezačalo. V této souvislosti NKÚ upozorňuje na existenci rizika šíření kontaminace v dosud nesanovaných lokalitách s důsledkem rozsáhlejšího sanačního zásahu a tím i dalších nároků na výdaje státu.

Pomalé tempo odstraňování navyšuje rovněž výdaje na odstraňování SEZ o výdaje na ochranné sanační čerpání, které brání šíření kontaminace podzemními vodami a je uloženo rozhodnutím ČIŽP. Stav udržuje nebo ho jen mírně zlepšuje, ke snížení kontaminace na úroveň stanovených limitů vede až sanační zásah. V období od ledna 2018 do dubna 2023 bylo nově zahájeno ochranné sanační čerpání na 10 lokalitách, na kterých v minulosti nebylo realizováno. Na dalších devíti lokalitách¹⁹ probíhalo ochranné sanační čerpání dlouhodobě (více než 10 let, v jednom případě 25 let – viz příklad č. 3), z toho na čtyřech z nich byla sanace do konce dubna 2023 zahájena. Na pěti z nich pak sanace zahájena nebyla, a to vlivem objektivních příčin, např. probíhající projektová příprava, zahájení sanace neumožnil vlastník

¹⁸ Stanovisko Ministerstva životního prostředí k realizaci nápravných opatření vedoucích k odstranění staré ekologické zátěže „Laguny Ostramo“ v Ostravě – Mariánských Horách ze dne 10. dubna 2018.

¹⁹ V roce 2018 se jednalo o devět lokalit s dlouhodobým ochranným sanačním čerpáním, na které bylo vynaloženo 11,5 mil. Kč, v roce 2022 jejich počet poklesl na sedm s úhrnnou výší výdajů 8,6 mil. Kč.

nemovitosti nacházející se na kontaminovaném území. Na ochranné sanační čerpání MF v období od ledna 2018 do dubna 2023 vynaložilo **130,7 mil. Kč**. V roce 2018 činily výdaje na ochranné sanační čerpání 11,8 mil. Kč. V roce 2022 se výdaje oproti roku 2018 téměř ztrojnásobily, když dosáhly 32,0 mil. Kč.

Příklad č. 3

ČiŽP uložila provádět ochranné sanační čerpání na lokalitě Koksovna Jan Šverma v roce 1997. V době kontroly realizace probíhala nepřetržitě již 25 let. Za tuto dobu dosáhly výdaje na ochranné sanační čerpání úhrnné výše 187,3 mil. Kč (stav k 30. dubnu 2023). MF v roce 2019 vysoutěžilo nového dodavatele ochranného sanačního čerpání. To vedlo ke snížení výdajů na cca poloviční úroveň oproti výši výdajů hrazených MF na základě předchozí smlouvy uzavřené mezi nabyvatelem a dodavatelem. Celkové výdaje však budou i nadále narůstat, neboť ochranné sanační čerpání v této lokalitě bude probíhat až do doby zahájení sanace vod v rámci II. etapy sanace. V dubnu roku 2023 probíhala na lokalitě I. etapa sanace (podrobnosti viz příklad č. 2).

Dlouhý proces odstraňování SEZ, riziko šíření kontaminace a ochranné sanační čerpání mají dopad na růst výdajů státu.

3. NKÚ upozorňuje na riziko nedokončení sanací z důvodu vyčerpání státem poskytnuté garance s důsledkem nehospodárnosti dosud vynaložených peněžních prostředků státu

U některých ekologických smluv se ukázalo, že náklady na odstranění SEZ poskytnutou garancí nebo její zůstatek převýšily a nelze za ni sanaci zahájit nebo dokončit. Již v roce 2017 NKÚ upozornil na skutečnost, že dokončení sanace příslušných SEZ s vyčerpanou garancí nebylo do doby ukončení kontroly dořešeno²⁰. V roce 2017 se jednalo o 12 ekologických smluv s nedostatečnou garancí, v dubnu roku 2023 již o 15 ekologických smluv s 16 dotčenými lokalitami. V tomto počtu nebyla zahrnuta lokalita laguny Ostramo, u které variantní odhady nákladů na dokončení sanace z roku 2016 překračovaly disponibilní garanci o 0,5 až 1,4 mld. Kč. V budoucnu může dle MF obdobná situace nastat u dalších až 13 ekologických smluv, a to v závislosti např. na výši nákladů na dokončení sanace jiné lokality/lokalit evidované/evidovaných pod danou ekologickou smlouvou a na vyčíslení nákladů na základě zpracované projektové dokumentace. NKÚ poukazuje na riziko dalšího nárůstu počtu ekologických smluv s nedostatečnou garancí, a tedy i riziko nárůstu počtu lokalit, u nichž dokončení sanace může být pozastaveno.

Smluvní podmínky ekologických smluv stanoví, že pokud náklady na odstranění SEZ převýší poskytnutou garanci, hradí rozdíl nabyvatel. U některých nabyvatelů však pokračování sanace z vlastních peněžních zdrojů může být problematické nebo nemožné, což dokládá příklad č. 4.

Příklad č. 4

Ekologickou smlouvu č. 9003/95/01 uzavřel Fond národního majetku s nabyvatelem v roce 1995 s výší garance 69,422 mil. Kč. Navýšení garance na základě rozhodnutí vlády v roce 1999 do výše 351 mil. Kč však nepostačovalo na dokončení sanace lokality. Náklady na dokončení sanace byly na základě projektu zpracovaného v roce 2013 vyčísleny na dalších 235 mil. Kč včetně DPH. Žádost nabyvatele o navýšení garance na 586 mil. Kč včetně DPH vláda v roce

²⁰ Kontrolní závěr z kontrolní akce č. 17/04 – *Odstraňování starých ekologických zátěží vzniklých před privatizací.*

2015 na základě nedoporučujícího stanoviska MF zamítla. Garance této ekologické smlouvy byla již v době kontroly NKÚ zcela vyčerpána. **Sanační práce byly zastaveny a nepokračují ani z vlastních peněžních prostředků nabyvatele.** Dle údajů ve zveřejněných v účetních závěrkách za roky 2017 až 2021 dosahoval nabyvatel hospodářského výsledku po zdanění řádově v jednotkách milionů korun.

V době kontroly NKÚ pokračoval dle informací MF v sanaci z vlastních zdrojů jeden nabyvatel. Podporu na sanaci lokality zatížené SEZ mohli získat pouze jejich následní vlastníci, kteří dosud neuzavřeli ekologickou smlouvu s MF, a to z OPŽP 2014–2020²¹ a OPŽP2021–2027²². Z peněžních prostředků OPŽP 2014–2020 poskytlo MŽP podporu na odstranění SEZ v jednom případě, a to v lokalitě, kde garance v minulosti nepostačovala k jejímu odstranění. Příjemcem byl nový vlastník této lokality.

Za odstranění SEZ a splnění limitů v oblasti životního prostředí odpovídají nabyvatelé, kterým byla uložena nápravná opatření. ČIŽP s účinností od 1. února 2021 na základě novelizace zákona č. 254/2001 Sb.²³ nemůže v případě neplnění uložených nápravných opatření zahájit, nařídit nebo provést výkon rozhodnutí. NKÚ upozorňuje, že v situaci, kdy dojde k ukončení ekologické smlouvy z důvodu nedostatečné garance a nabyvatel nebude pokračovat v realizaci nápravných opatření, bude vymáhání plnění nápravných opatření ze strany ČIŽP vůči nabyvateli nemožné. Za odstranění SEZ sice odpovídá nabyvatel privatizovaného majetku, ale podle platné legislativy u ekologických smluv ukončených z důvodu nedostatečné garance nemůže stát dokončení sanace po nabyvateli vymáhat.

Na 15 lokalitách z důvodu nedostatečné garance sanační práce v kontrolovaném období nepokračovaly nebo pokračovaly jen v omezeném rozsahu, případně nebyly zahájeny, neboť projektem kalkulované náklady převyšovaly garanci. Pouze v jednom případě hradil pokračování sanačních prací nabyvatel. V 15 lokalitách tak ekologická a zdravotní rizika přetrvávají.

Hrozí riziko opětovné kontaminace již částečně sanovaných lokalit, možné částečné nebo úplné znehodnocení provedených sanačních prací s negativním dopadem na hospodárnost vynaložených peněžních prostředků státu.

4. MF využilo disponibilní peněžní prostředky zvláštních účtů privatizace pouze ze 35 %, v budoucnu hrozí riziko jejich nedostatku

NKÚ v roce 2017 upozornil, že nebyl dlouhodobě zajištěn dostatečný zdroj peněžních prostředků pro odstraňování SEZ. Na základě usnesení vlády ČR ze dne 4. září 2017 č. 610 a novelizací zákona č. 178/2005 Sb. v roce 2018²⁴ došlo mj. k ukončení financování některých výdajů²⁵, které zvláštní účet přetěžovaly a ohrožovaly plnění ekologických závazků státu. Disponibilní peněžní prostředky zvláštních účtů privatizace dostačovaly v kontrolovaném

²¹ Operační program *Životní prostředí 2014–2020*.

²² Operační program *Životní prostředí 2021–2027*.

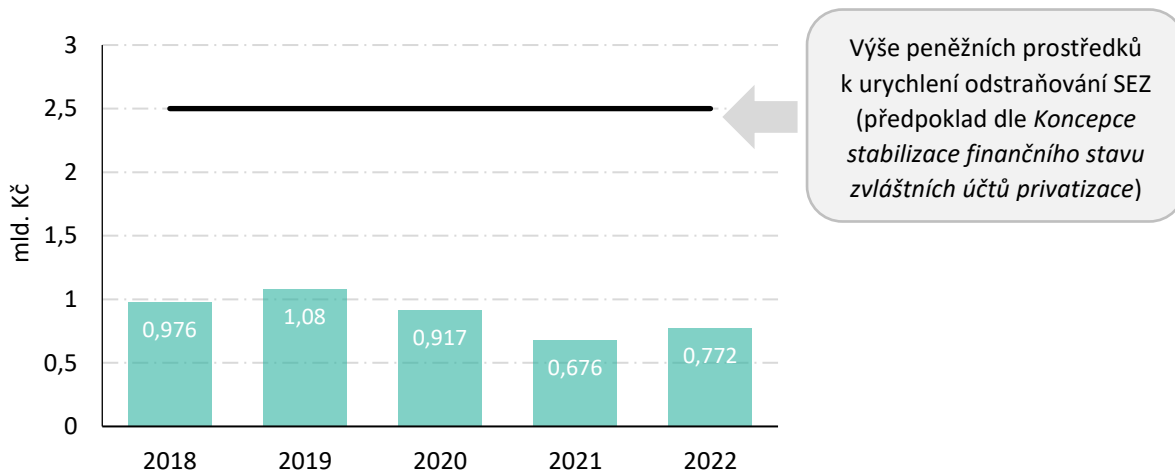
²³ Zákon č. 544/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

²⁴ Zákon č. 308/2018 Sb., kterým se mění zákon č. 178/2005 Sb., o zrušení Fondu národního majetku České republiky a o působnosti Ministerstva financí při privatizaci majetku České republiky (zákon o zrušení Fondu národního majetku), ve znění pozdějších předpisů, a některé další související zákony.

²⁵ Převod peněžních prostředků do státního rozpočtu na úhradu schodku systému důchodového pojištění, výdaje na podporu průmyslových zón a kulturních zařízení.

období k pokrytí výdajů státu na odstraňování SEZ a rovněž byly k dispozici v dostatečné výši pro urychlení odstraňování SEZ. Tím byl vytvořen finanční předpoklad pro urychlení odstraňování SEZ, který však v kontrolovaném období nebyl využit. Výdaje vynaložené na odstranění SEZ byly v letech 2018 až 2022 výrazně nižší než částka 2,5 mld. Kč (viz graf č. 2), která dle předpokladu uvedeného Ministerstvem financí v *Koncepci stabilizace finančního stavu zvláštních účtů privatizace* měla k urychlení vést. Výše výdajů se pohybovala v průměru na úrovni pouze 35 % tohoto předpokladu (viz tabulka č. 2).

Graf č. 2: Výše výdajů na odstraňování SEZ vzhledem k předpokládané výši peněžních prostředků k urychlení procesu

Zdroj: data MF, vypracoval NKÚ.

Tabulka č. 2: Podíl výdajů na odstraňování SEZ k předpokladu dle *Koncepce stabilizace finančního stavu zvláštních účtů privatizace*

Rok	2018	2019	2020	2021	2022	2018 – 2022
Výše peněžních prostředků k urychlení odstraňování SEZ – předpoklad dle <i>Koncepce stabilizace finančního stavu zvláštních účtů privatizace</i> (v mil. Kč)	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	12 500
Výše výdajů na odstraňování SEZ (v mil. Kč)	976	1 080	917	676	772	4 421
Podíl	39 %	43 %	37 %	27 %	31 %	35 %

Zdroj: pravidelná pololetní informace a od roku 2019 pravidelná roční informace pro členy vlády České republiky o stavu smluvního zabezpečení a čerpání privatizačních prostředků Ministerstva financí k řešení ekologických závazků při privatizaci (za roky 2018 až 2022), *Koncepce stabilizace finančního stavu zvláštních účtů privatizace*.

Základním zdrojem financování odstraňování SEZ jsou od roku 2009 příjmy z účastí státu v obchodních společnostech, jejichž podíl na celkových příjmech zvláštních účtů privatizace dosáhl v letech 2018 až 2022 v průměru 95 %. Výše příjmů z účastí státu v obchodních společnostech není stabilní a v čase kolísá (viz tabulka č. 3), přičemž je odvislá především od příjmů z dividend společnosti ČEZ, a. s. Existuje např. riziko poklesu příjmů z dividend společnosti ČEZ, a. s., v souvislosti s její investiční politikou. V souladu s usnesením vlády ČR ze dne 4. září 2017 č. 610 vytvářelo MF na zvláštních účtech privatizace tzv. vázané prostředky na plnění ekologických závazků. Způsob jejich výpočtu byl nastaven tak, aby ve vztahu k ekologickým závazkům státu postačovala jejich výše k pokrytí peněžních závazků vyplývajících z uzavřených smluvních vztahů s dodavateli, s významnější rezervou však nastavený způsob jejich tvorby nepočítá.

Na základě novely zákona č. 178/2005 Sb. byla od roku 2019 zajištěna možnost navýšit peněžní prostředky zvláštních účtů privatizace převodem ze státního rozpočtu v případě, že nebudou postačovat k pokrytí jejich výdajů. Státní rozpočet se však v letech 2020 až 2022 potýkal s vysokými deficity přesahujícími 350 mld. Kč ročně. Na rok 2023 byl plánován schodek státního rozpočtu ve výši 295 mld. Kč²⁶. S vysokými schodky překračujícími 200 mld. Kč počítá i návrh zákona o státním rozpočtu na rok 2024 a návrh střednědobého výhledu státního rozpočtu na léta 2025 a 2026²⁷. Novelizace zákona č. 178/2005 Sb. v roce 2018 rovněž umožnila na základě rozhodnutí vlády převádět peněžní prostředky zvláštních účtů privatizace do státního rozpočtu bez účelového určení použití převedených peněžních prostředků. Tímto způsobem bylo v letech 2019 až 2022 do státního rozpočtu převedeno celkem 68,5 mld. Kč. Jak je patrné z tabulky č. 3, příjmy zvláštních účtů privatizace v roce 2019 a v roce 2022 byly nižší než výše peněžních prostředků převedená z těchto účtů do státního rozpočtu. V roce 2020 bylo do státního rozpočtu převedeno 97 % příjmů tohoto roku. Zůstatek zvláštních účtů privatizace na konci roku 2022 klesl ve srovnání s koncem roku 2018 o 38 %. Převod prostředků do státního rozpočtu schválila vláda i v roce 2023, a to ve výši 54 mld. Kč²⁸. Pokud bude tento trend v budoucnu pokračovat, hrozí postupný pokles zůstatku peněžních prostředků zvláštních účtů privatizace.

Tabulka č. 3: Příjmy, výdaje a stav peněžních prostředků na zvláštních účtech privatizace (v mil. Kč)

Rok	2018	2019	2020	2021	2022
Příjmy celkem	12 043	9 703	16 935	21 809	20 366
- z toho: dividendy	11 844	8 859	14 894	21 424	20 166
- podíl dividend na celkových příjmech	98 %	91 %	88 %	98 %	99 %
Výdaje celkem	4 004	21 048	19 589	13 724	26 151
- z toho: převod do státního rozpočtu	0	18 000	16 500	10 000	24 000
- z toho: výdaje na odstraňování SEZ	976	1 080	917	676	772
- ostatní výdaje (zejména výdaje na revitalizaci území po těžbě nerostů a výdaje na řešení důsledků po chemické těžbě uranu)	3 028	1 968	2 172	3 048	1 379
Stav peněžních prostředků na zvláštních účtech privatizace k 31. prosinci daného roku	30 710	19 365	16 712*	24 797	19 012

Zdroj: data MF, státní závěrečné účty České republiky za jednotlivé roky 2018 až 2021, sešit I „Informace o postupu privatizace a o stavu a použití prostředků vedených na zvláštních účtech (dle zákona č. 178/2005 Sb.)“. Návrh státního závěrečného účtu České republiky za rok 2022 schválený usnesením vlády České republiky ze dne 26. dubna 2023 č. 277, o státním závěrečném účtu České republiky za rok 2022, sešit I „Informace o postupu privatizace a o stavu a použití prostředků vedených na zvláštních účtech (dle zákona č. 178/2005 Sb.)“.

* K drobnému rozdílu mezi výší peněžních prostředků na zvláštních účtech privatizace k 31. prosinci 2020 (částka 16 712 mil. Kč) a součtem zůstatku peněžních prostředků k 31. prosinci 2019, příjmů a výdajů na těchto účtech v roce 2020 (úhrnně ve výši 16 711 mil. Kč) došlo z důvodu zaokrouhlení.

²⁶ Zákon č. 449/2022 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2023.

²⁷ Usnesení vlády České republiky ze dne 27. září 2023 č. 703, k návrhu zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2024 a střednědobého výhledu státního rozpočtu České republiky na léta 2025 a 2026.

²⁸ Usnesení vlády České republiky ze dne 26. září 2022 č. 808, k návrhu zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2023 a střednědobého výhledu státního rozpočtu České republiky na léta 2024 a 2025, usnesení vlády České republiky ze dne 26. července 2023 č. 572, o převodu peněžních prostředků do příjmů státního rozpočtu.

NKÚ poukazuje na riziko nedostatku disponibilních prostředků zvláštních účtů privatizace do budoucna. Je nezbytné zajistit na zvláštních účtech privatizace takový stav peněžních prostředků, který umožní urychlení procesu odstraňování SEZ.

5. Garance státu vyplývající z ekologických smluv nevyjadřují reálnou výši peněžních prostředků potřebných na odstranění zbylých SEZ, MF nedisponuje jejím aktuálním odhadem

Při uzavírání ekologických smluv byla s ohledem na neznalost skutečného rozsahu SEZ na privatizovaném majetku stanovena garance maximálně do výše kupní ceny privatizovaného majetku nebo do výše základního jmění společnosti. Na základě Zásad schválených vládou v roce 2001 mělo dojít ke zrealizování výše poskytnutých garancí na úroveň předpokládaných nákladů na celý sanační zásah vč. započítání 30% rezervy. K tomu však došlo jen v ojedinělých případech. Důvodem byla neochota nabyvatelů uzavřít dodatek k ekologické smlouvě s upravenou výší garance. Rozdíly v čerpání poskytnutých garancí byly přitom značné. Zatímco na odstranění SEZ u některých ekologických smluv postačovalo méně než 5 % poskytnuté garance, v některých případech to bylo více než 95 %, případně poskytnutá garance na odstranění SEZ nepostačovala. **Výše garancí, o kterých MF každoročně v letech 2018 až 2023 informovalo vládu, stále nevyjadřovala reálnou potřebu peněžních prostředků na odstranění zbylých SEZ.**

Na odstranění SEZ stát vynaložil ke dni 30. dubna 2023 již 66,2 mld. Kč. V lednu 2023 MF odhadovalo, že na dokončení odstranění zbylých SEZ bude potřeba vynaložit z peněžních prostředků zvláštních účtů privatizace 25 až 30 mld. Kč. Při tomto vyčíslení MF vycházelo z odhadů, které byly počátkem roku 2023 již více než 10 let staré. Do odhadu nezahrnulo DPH, nezohlednilo nárůst cenové hladiny v ekonomice za posledních 10 let ani budoucí očekávanou míru inflace. MF pouze odečetlo výdaje vynaložené na odstraňování SEZ v meziobdobí od ledna 2012 do ledna 2023. Přesto MF předpokládalo, že odhad ve výši 25 až 30 mld. Kč byl stále platný. Přitom např. ve srovnání s průměrem roku 2015 byly dle údajů ČSÚ ceny stavebních prací a děl ve čtvrtém čtvrtletí roku 2022 vyšší o 40,7 %. Ve druhém čtvrtletí roku 2023 pak došlo k dalšímu nárůstu cen stavebních prací a děl o další tři procentní body, tj. k nárůstu o 43,7 % oproti roku 2015. **Již v roce 2017 NKÚ upozornil, že MF nezajistilo ucelený aktuální odhad peněžních prostředků potřebných na odstranění zbylých SEZ, a toto zjištění přetrvávalo i v kontrolovaném období let 2018 až 2022.**

Seznam zkratk

ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí
ČSÚ	Český statistický úřad
MF	Ministerstvo financí
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
nabyvatelé	nabyvatelé privatizovaného majetku nebo jejich právní nástupci
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
SEZ	staré ekologické zátěže vzniklé před privatizací
Zásady	zásady vypořádání ekologických závazků vzniklých před privatizací
zvláštní účty privatizace	peněžní prostředky vedené na zvláštních účtech MF dle zákona č. 178/2005 Sb.